

MÉSZÁROS JÓZSEF
Hé! Paraszt!

Maszatos kölyökként Máriahalmi Vilmos plébános ministránsa voltam egykoron. Vilmos Atyát a férfemberek is jóvágásúnak tartották, s olykor beszédjük tárgyává is tették, amikor is azt mondták: – Ezek az asszonyságok azért járnak templomba, mert szép ember a pap. Miska bátyám istenfélő ember volt, még Isonzónál megígérte a tábori lelkésznek, hogy rendszeresen fogja látogatni az Isten házát, ha hazasegíti őt a Jóisten, de ezen ígérte azért nem tudta betartani, mert a templom és a háza között nem volt kocsmá. – Nincs mit tenni – mondta az öreg. – A maga képére teremtett, akkor értse meg – mormogta, ha szóba hozták a dolgot.

Az engem atyai gondoskodással pallérozó Atyát a szép Vácziné miatt máshová helyezték, én meg Pestre futamodtam, ahol „Hé! Paraszt!” megszólítás dukált a cimboráim részéről. A falumban meg pesti csibész lett a titulusom. Az elvándoroltak szindrómáját éltem meg: ott kiírtak magukból, itt még nem írtak be... A szellőjárta táj illata helyett a Kazinczy utcai dohos, salétromos lépcsőházak nehéz szaga járta át a tudómet. Otthon – évtizedekig a falum jelentette ezt nekem – igen fáros, igen takaros asszonyságok voltak, itt, Pesten meg olyan szürkének láttam őket, mint a levesben főtt lilahagymát. Hát, ezekbe nem lett volna szerelmes az Atya – gondoltam gyermeki lélekkel.

Pesten sodródtam, s már itt tanultam az életet, olyan yira, hogy héttagú bizottság elé kerültem, akik arra voltak összeverbuválva, hogy sorsom felől döntenek. Középen ült egy gondterhelt, fáradt arcú, szelíd ember, csak ő kérdezett:

– Fiam, az van ideírva, hogy antiszociális magatartást tanúsítottál! Szeretnénk hallani, miről van szó – mondta halkán.

A szívem csattogva vert, mint a Hoffer traktor csépléskor, amikor a nagyon hosszú és széles szíjjal meghajtotta a cséplőgépet. Nem tudtam megszólalni, a torkom elszorult, az arcom céklavörösen sötét.

– Fiam, én vagyok a bizottság elnöke – mondta a férfi –, mondd el, mi történt? – Az elnök megkerülte a hosszú asztalt, odajött hozzám, odahúzott egy széket, leült mellém, megfogta a karomat, az arcom-

ba nézett, nagyapósan fürkészte a tekintetemet, s hallgatott. Egy idő múlva megszólalt: – Fiam, abban kell döntenünk, hogy intézetbe kerülj-e, vagy sem. Le van írva a cselekedeted, de tőled szeretnénk hallani.

Nem tudtam megszólalni.

– Ki nevelt eddig?

– Az apám – válaszoltam.

– Elváltak?

– Igen.

– Miért kerültél Anyádhoz?

– ...mert Apámnál bepanaszolt a mostohám, aki összevert, és Pestre szöktem.

– Anyádhoz?

– Igen.

– Hogy került a két lány a lakásba?

– A barátom állított be velük – válaszoltam mutató hangomon.

– Anyád hol volt?

– A Balatonon nyaralt.

– Szépek voltak a lányok?

– Igen! – már babsalyogtam.

– Ki szólt a közelben posztoló rendőrnek?

– A házmesterné. Meg volt bízva, hogy naponta ellenőrizzen engem. Amikor kopogtatott, akkor a barátomat és a két lányt bezártam a háromajtós szekrénybe, de a szekrényajtó kinyílt, mert elfelejtettem a kulcsot elfordítani. A házmesterné visított, üvöltött, és felháborító erkölcstelenséget állapított meg. (A házmester, aki a szocialista erkölcs védelmezője...)

– ... és ezután?

– A barátom és a lányok kiugrottak az ablakon, elmenekültek...

– A rendőr...?

– Nagyokat röhögött, s közben veregette a lapoc-kamat. Egészséges dolognak tartotta, de a házmesterné követelte a feljelentés megtételét...

– Megmondtad a barátaid nevét?

– Nem.

Az elnök felállt, a kezét a vállamra tette, és megkérdezte:

– Otthon szeretnél maradni, vagy inkább intézetbe akarsz menni?

Azt válaszoltam:

– Intézetbe.

Az elnök komor arccal a bizottság tagjaira nézett, akik az asztalra vagy az ölükbe ejtett kezükre irányították a tekintetüket, s ezt mondta: – Ha egy gyerek inkább intézetbe akar menni, akkor annak súlyos

okai vannak. – A bejárati ajtó mellett ülő, viaszarcú anyára nézett, aki egy szót sem szólt, és visszaült a helyére.

A Makarenkó utcai Gyermekotthon állami gondozottjainak az igazgató Béla bácsi mindig azt hirdette: – Tanulni, tanulni, tanulni! – csak ezért az egy dologért tisztelte Lenint, ez utóbbit mindig halkán mondta. Én meg csüngtem Béla bácsi atyai szavain.

A vámhivatal rámpáján sietős léptekkel robogtam az irodaépület felé, amikor egy Csepel teherautó, több,

ipszilonos tolatással sem tudott az ellenőrzőhelyre beállni, visszafogtam lépteimet, s vártam: elsodorja-e az ellenőrzőbódét vagy sem. Amikor a sofőr istenkáromló szavakkal kimászott a fülkéből, mint Lótné, sóbálvánnyá merevedett velem szemben, és csak ennyit tudott mondani:

– Hé! Paraszt! Hát te?

– Én vagyok a parancsnok – válaszoltam.

Ő megfordult, ráköpdösött az autó kerekeire, és beült a sofőrülésre.

MÁRTON JÚLIA

Felhőátvonulás

*A törzsek között víz zizeg,
Ezüstös fényű kendő,
Oda se néz, csak lengeti
A délelőtti szellő.*

*A koronákban lárma van,
Cinkék, rigók danája,
De a víz felett elnémul
A tavasz csadarája.*

*Gyökerek között hömpölyög,
A törzsek körül árad,
Sodródik fölötte a csend,
Integetnek az ágak.*

*Víz az élet, és él a víz,
Ha tavasszal föléled,
Szelíd hullámmal átölel,
Táplál, tisztít és éltet.*

*De él a víz, a föld vize
Buzog, hömpölyög, árad,
Ezüstös pikkelye alatt
Megtart mindent magának.*

*A hang egykor szólt, hogy: legyen,
És különválasztotta
Az égi s földi vizeket,
S körbejárnak azóta.*

*Az égi víz fentről suhog,
Élet, áldás, ítélet,
A földi víz mélyről buzog
Árad, hömpölyög, széled.*

*Majd, ha útja végére ért,
Felszáll, mint könnyű pára
Égi testvérei közé
Egy boldogabb hazába.*